

Společné stanovisko
Ministerstva práce a sociálních věcí, Ministerstva zdravotnictví
a Odborového svazu zdravotnictví a sociální péče ČR
k zařazování některých nelékařských zdravotnických pracovníků do 13. platové třídy
na základě novely katalogu prací ve veřejných službách a správě s účinností od 1. 1. 2026

1. Obecné principy při zařazování prací do platových tříd

Podle § 109 odst. 4 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“), se plat ve veřejných službách a správě poskytuje podle **složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce**, dále pak podle obtížnosti pracovních podmínek, podle pracovní výkonnosti a dosahovaných pracovních výsledků. Složitost, odpovědnost a namáhavost práce jsou hlediska, podle kterých se diferencuje základní složka platu zaměstnanců této sféry.

Podle § 123 odst. 2 zákoníku práce zařadí zaměstnavatel zaměstnance do platové třídy podle **druhu práce** sjednaného v pracovní smlouvě a v jeho mezích na něm požadovaných **nejnáročnějších prací**. Konkrétně zaměstnavatel určí zaměstnanci podle § 3 odst. 1 nařízení vlády č. 341/2017 Sb., o platových poměrech zaměstnanců ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, kterým se provádí uvedené ustanovení zákoníku práce, tu **platovou třídu**, ve které je podle nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „katalog prací“), zařazena **nejnáročnější práce**, jejíž výkon zaměstnavatel na zaměstnanci požaduje.

Podle § 123 odst. 3 zákoníku práce zařadí zaměstnavatel **vedoucího** zaměstnance do platové třídy podle **nejnáročnějších prací**, jejichž výkon **řídí** nebo které sám **vykonává**.

Závazným podkladem pro zařazení zaměstnance do platové třídy je podle uvedených ustanovení **druh práce sjednaný v pracovní smlouvě**. Zákoník práce v § 34 odst. 1 stanoví druh práce jako **povinnou náležitost pracovní smlouvy**, avšak blíže neupravuje, jakým způsobem má být tento druh práce sjednán. Je tedy na vůli smluvních stran, aby jej vymezily tak, jak odpovídá jejich potřebám.

Zákoník práce dále v § 1a stanovuje základní zásady pracovněprávních vztahů, mezi které řadí zásadu spravedlivého odměňování zaměstnanců [§ 1a odst. 1 písm. c)] a zásadu rovného zacházení se zaměstnanci a zákazu jejich diskriminace [§ 1a odst. 1 písm. e)]. Základní úprava rovného zacházení a zákazu diskriminace je obsažena v § 16 zákoníku práce. Zaměstnavateli je § 16 odst. 1 zákoníku práce uložena povinnost zajistit rovné zacházení se všemi zaměstnanci, mj. co se týče jejich odměňování za práci.

Pro oblast platu ve veřejných službách a správě je klíčový § 110 zákoníku práce kde je stanoveno, že všem zaměstnancům u zaměstnavatele, kteří vykonávají stejnou práci nebo práci stejné hodnoty, přísluší stejná mzda, plat nebo odměna z dohody a dále pak zejména § 123 zákoníku práce, který stanoví povinnost zaměstnavatele zařadit zaměstnance do platové třídy podle nejnáročnější práce, kterou vykonává. Nesprávné zařazení zaměstnance do platové třídy tedy představuje porušení této zákonné povinnosti.

Pokud by zaměstnavatel porušil výše uvedené zásady, dopouští se tím přestupku, za což mu hrozí příslušná sankce (pokuta). Úprava přestupků v oblasti pracovněprávních vztahů, a tedy i oblasti odměňování za práci, je obsažena v zákoně č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZIP“). Přestupky na úseku rovného zacházení jsou uvedeny v § 11, resp. § 24 ZIP. Za přestupky na tomto úseku může orgán inspekce práce udělit pokutu až do výše 1 mil. Kč. Přestupky na úseku odměňování za práci jsou uvedeny v § 13, resp. § 26 ZIP, přičemž významný je zejm. přestupek v odst. 1 písm. a) těchto ustanovení, který umožňuje zaměstnavateli, který neposkytne zaměstnanci za stejnou práci nebo práci stejné hodnoty stejnou mzdu nebo plat jako jinému zaměstnanci, tj. i nesprávné zařazení zaměstnance do platové třídy, uložit pokutu až do výše 500 tis. Kč.

2. Výchozí právní stav s účinností od 1. 1. 2026

Katalog prací ve veřejných službách a správě, ve znění novely – nařízení vlády č. 420/2025 Sb., kterým se mění nařízení vlády č. 222/2010 Sb., o katalogu prací ve veřejných službách a správě, ve znění pozdějších předpisů, a nařízení vlády č. 302/2014 Sb., o katalogu správních činností, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Novela“), specifikuje u vybraných povolání nelékařských zdravotnických pracovníků - všeobecné sestry (2.19.13), porodní asistentky (2.19.14), zdravotnického záchranáře (2.19.26) a dětské sestry (2.19.43) - s účinností od 1. 1. 2026 nové příklady práce zařazené ve 13. platové třídě, do níž mohou být práce nelékařských zdravotnických pracovníků zařazeny, a to za předpokladu výkonu prací spočívajících v *poskytování diagnostické nebo léčebné péče, kterou jinak provádí lékaři po absolvování základního kmene, k jejichž výkonu je nezbytné získání specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti.*

Záměrem této nové právní úpravy bylo upravit odměňování všeobecných sester, dětských sester, porodních asistentek, zdravotnických záchranářů za provádění činností, které jinak vykonávali lékaři, a které z důvodu zajištění efektivní a dostupné zdravotní péče v souvislosti s legislativní úpravou příslušných právních předpisů mohou provádět po získávání zvláštní odborné způsobilosti nebo specializované způsobilosti tito nelékařští zdravotničtí pracovníci. Z výše uvedeného je zřejmá dlouhodobá snaha o navýšení kompetencí nelékařských zdravotnických pracovníků o činnosti, které tradičně vykonávali lékaři. Pro zajištění rovného a spravedlivého odměňování je tak s účinností od 1. ledna 2026 zařazeno do 13. platové třídy u výše zmíněných nelékařských povolání samostatné provádění diagnostických či léčebných výkonů, které provádí tradičně lékaři po absolvování základního kmene.

3. Výkladový přístup k právní úpravě katalogu prací

Za účelem vyjasnění některých výkladových nejasností při výkladu důsledků Novely je předkládáno následující vyjádření:

- i. Novou shora popsanou právní úpravu nelze vykládat izolovaně, je nutné ji vnímat v širším kontextu a právních souvislostech uvedených níže.
- ii. Katalog prací je vydáván na základě zákonného zmocnění obsaženého v ustanovení § 123 odst. 6 písm. b) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění účinném ke dni vydání nařízení vlády č. 222/2010 Sb., (pozn: v současném znění zákoníku práce se jedná o ustanovení § 123 odst. 6 písm. a) zákoníku práce, ve znění pozdějších předpisů), tj. za

účelem stanovení zařazení prací do platových tříd v souladu s charakteristikami platových tříd odstupňovanými podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti práce, které jsou uvedeny v příloze k tomuto zákonu.

- iii. Katalog prací je nutné vnímat a vykládat jej vždy pouze v rámci citovaného zákonného zmocnění, které je vyjádřené i v úvodních ustanovení katalogu prací, konkrétně např. v ustanovení § 1 katalogu prací, v němž se podává, že *Tímto nařízením se stanoví zařazení prací ve veřejných službách a správě do platových tříd zaměstnanců, jimž je za práci poskytován plat.* Katalog prací tudíž **není příslušným právním předpisem, který by byl způsobilý ve své působnosti upravovat a autoritativně zakládat nové kompetence zaměstnanců, včetně zdravotnických pracovníků.**
- iv. Z uvedených důvodů je nutné Novelou zavedenou právní úpravu 13. platové třídy u vyjmenovaných povolání **vykládat v souvislostech a v rámci daném právě právními předpisy, které naopak rozsah kompetencí nelékařských zdravotnických pracovníků regulují,** a to zejména zákonem č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních) upravujícím specializovanou způsobilost a zvláštní odbornou způsobilost jako způsobilost k úzce vymezeným činnostem, která se získává úspěšným ukončením certifikovaného kurzu, vyhláškou č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, případně jiných zvláštních právních předpisů, které jsou mimo jiné zmiňovány i v důvodové zprávě k Novele: *Zdravotničtí pracovníci se specializovanou způsobilostí nebo zvláštní odbornou způsobilostí již v současnosti mohou podle zákona č. 375/2022 Sb., o zdravotnických prostředcích a diagnostických zdravotnických prostředcích in vitro, předepisovat prostředky na poukaz nebo na žádanku. Novelou zákona č. 48/1997 Sb., o veřejném zdravotním pojištění, ve znění pozdějších předpisů, provedenou zákonem č. 371/2021 Sb., je ode dne 1. ledna 2022 zavedena možnost hrazení preskripce vymezených zdravotnických prostředků v ošetrovatelské péči. Úpravou vyhlášky č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění pozdějších předpisů, provedenou vyhláškou č. 158/2022 Sb., účinnou od 1. července 2022 zdravotničtí záchranáři se specializovanou způsobilostí v oboru urgentní medicína mohou provádět život zachraňující výkony (koniotomie, punkci hrudníku u tenzního pneumotoraxu).*
- v. Primární proto vždy bude posouzení, zda nelékařský zdravotnický pracovník je na základě příslušných právních předpisů oprávněn k výkonu konkrétní činnosti při poskytování diagnostické nebo léčebné péče, k níž je nezbytné získání specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti. V případě, že se (i) bude jednat o činnost spadající do rozsahu kompetence zdravotnického pracovníka, (ii) k jejímuž výkonu zdravotnický pracovník získal specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost, a současně (iii) se bude jednat o činnost, kterou jinak provádí lékař po absolvování základního kmene, pak takový zaměstnanec – shora uvedený nelékařský zdravotnický pracovník (všeobecná sestra, porodní asistentka, zdravotnický záchranář nebo dětská sestra) - bude z titulu výkonu takové práce zařazen s účinností od 1. 1. 2026 do 13. platové třídy.
- vi. Naopak není přípustné k nové právní úpravě přistupovat tak, že by snad uvedení nelékařští zdravotničtí pracovníci byli na základě Novelu oprávnění k poskytování diagnostické nebo léčebné péče, kterou jinak provádí lékaři po absolvování základního kmene, v celém jejím rozsahu nebo jen v rozsahu příslušné odbornosti (specializace) základního kmene, neboť,

jak bylo vysvětleno výše, katalog prací není „kompetenčním“ právním předpisem, do jehož působnosti by spadalo rozšířené kompetencí zdravotnických pracovníků. V souladu s obecnými pravidly pro zařazování prací do platových tříd je nezbytné, aby pracovní náplň, která blíže specifikuje druh práce uvedený v pracovní smlouvě, výslovně vymezovala druh práce tak, aby z něj jednoznačně vyplývalo, že zaměstnavatel u vybraných nelékařských zdravotnických pracovníků požaduje výkon prací, které zakládají právo na zařazení do 13. platové třídy, a to za předpokladu, že tyto práce jsou podle zmíněných zdravotnických právních předpisů oprávněni vykonávat.

4. Metodická část

4.1. Úvodní kontext

Nové znění příkladu práce ve 13. platové třídě u nelékařských zdravotnických pracovníků (všeobecných sester, porodních asistentek, dětských sester a zdravotnických záchranářů) předpokládá výkon práce spočívající v diagnostické nebo léčebné péči, kterou jinak provádějí lékaři po absolvování základního kmene. Pro tyto práce je současně nezbytné získání specializované způsobilosti nebo zvláštní odborné způsobilosti, nestačí tedy „pouhá“ odborná způsobilost.

4.2. Právní rámec

Činnosti zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí jsou vymezeny ve vyhlášce č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, v části čtvrté (§ 53a až § 163i).

Zvláštní odborná způsobilost pro úzce vymezené jednotlivé zdravotnické činnosti se získává absolvováním certifikovaného kurzu podle § 61 zákona č. 96/2004 Sb.,

Činnosti lékařů po absolvování základního kmene jsou stanoveny ve vyhláškách MZČR, např. vyhl. č. 46/2021 Sb. (ARIP kmen), vyhl. č. 162/2023 Sb. (pediatrický kmen), vyhl. č. 319/2021 Sb. (gynekologicko-porodnický kmen), případně vyhl. č. 397/2020 Sb. (o vzdělávání v základních kmenech lékařů).

4.3. Metodický výklad

Zařazení prací zaměstnance – nelékařského zdravotnického pracovníka do 13. platové třídy je možné pouze v případě, že zaměstnanec vykonává činnosti, které vyžadují specializovanou způsobilost (§ 53a a násl. vyhlášky č. 55/2011 Sb.) nebo zvláštní odbornou způsobilost (§ 61 zákona č. 96/2004 Sb.), resp. že výkon těchto činností v rámci sjednaného druhu práce zaměstnavatel po zaměstnanci vyžaduje;

z podstaty věci je současně nutné, aby zdravotnický pracovník pro tyto činnosti specializovanou způsobilost nebo zvláštní odbornou způsobilost získal. Současně se musí jednat o činnosti, které svým charakterem odpovídají výkonům, jež jinak vykonávají lékaři po absolvování základního kmene.

Činnosti zdravotnického pracovníka vyžadující k výkonu pouze odbornou způsobilost (např. dle § 4, § 4b nebo § 5 vyhlášky č. 55/2011 Sb.) nejsou pro zařazení do 13. platové třídy relevantní.

4.4. Přehled průníků činností – specializovaná způsobilost vs. činnosti lékaře po kmeni

Níže jsou uvedeny **příklady shodných činností mezi profesemi nelékařských zdravotnických pracovníků se specializovanou způsobilostí a lékařů po absolvování základního kmene.**

- předepisování zdravotnických prostředků s výjimkou prostředků, které i v případě dodržení určeného účelu mohou ohrozit zdraví nebo život člověka, jestliže se nepoužívají pod dohledem lékaře podle zákona upravujícího zdravotnické prostředky a diagnostické zdravotnické prostředky in vitro,
- provádění zajištění dýchací cest dostupnými pomůckami (tracheální intubací nebo zavedením supraglottické pomůcky)
- provádění kardiopulmonální resuscitace pomocí použití přístrojů k automatické srdeční masáži, včetně defibrilace srdce elektrickým výbojem po provedení záznamu elektrokardiogramu
- provádění dalších život zachraňujících výkonů (punkce hrudníku u tenzního pneumotoraxu či koniotomie)
- punkce artérií k jednorázovému odběru krve a kanylaci k invazivní monitoraci krevního tlaku s výjimkou arterie femoralis
- zavádění nazogastrických sond u pacientů v bezvědomí
- péče o leze a chronické rány
- katetrizace močového měchýře mužů a chlapců starších 15 let věku
- asistování u méně náročných operačních výkonů
- vyhodnocování kardiotokeografických záznamů v těhotenství a za porodu

4.5. Přehled průníků činností – zvláštní odborná způsobilost

Vedle výkonu činností na základě specializované způsobilosti lze do 13. platové třídy zařadit i zdravotnické pracovníky, kteří vykonávají činnosti na základě zvláštní odborné způsobilosti ve smyslu § 61 zákona č. 96/2004 Sb. Vzdělávání v certifikovaném kurzu provádí akreditované zařízení, které je akreditováno k uskutečňování vzdělávacího programu certifikovaného kurzu.

Příklady úzce vymezených činností odborné zvláštní odborné způsobilosti:

- zjišťování předoperační anesteziologické anamnézy
- samostatná monitorace průběhu a hloubky celkové anestézie ASA I, II
- samostatná monitorace pacienta po aplikované neuraxiální či regionální anestézii u elektivních výkonů pacientů klasifikovaných dle ASA I, II
- péče o pacienty s extrakorporální oxygenací v intenzivní péči
- šití nekomplikovaných poranění kůže a podkoží
- asistování při chirurgických operačních výkonech
- ošetření porodního poranění až do ruptury perinea 2. stupně s aplikací místního anestetika
- provádění základních diagnostických ultrazvukových vyšetření
- zavádění PICC a midline katétrů
- punkce a dekanylace artérií
- provádění psychoterapeutických konzultací
- katetrizace močového měchýře mužů a chlapců starších 15 let věku,

Příklady certifikovaných kurzů:

SESTRA V INTENZIVNÍ PÉČI SE ZAMĚŘENÍM NA ANESTEZIOLOGII

PÉČE O PACIENTA S ECMO

CHIRURGICKÉ TECHNIKY V PERIOPERAČNÍ OŠETŘOVATELSKÉ PÉČI

KURZ PRO PORODNÍ ASISTENTKY NA PORODNÍM SÁLE

KURZ ULTRASONOGRAFIE PRO PORODNÍ ASISTENTKY

SPECIFICKÉ KOMPETENCE PORODNÍ ASISTENTKY NA PORODNÍM SÁLE

ULTRAZVUKOVÁ PRENATÁLNÍ A GYNEKOLOGICKÁ DIAGNOSTIKA PRO PORODNÍ ASISTENTKY

ZAVÁDĚNÍ PICC A MIDLINE KATÉTRŮ

ZAVÁDĚNÍ PERIFERNÍCH ŽILNÍCH VSTUPŮ POD ULTRAZVUKOVOU KONTROLOU A OŠETŘOVATELSKÁ PÉČE O PACIENTY SE ŽILNÍMI VSTUPY

KANYLACE ARTERIE RADIALIS A DEKANYLACE ARTÉRIÍ

PUNKCE ARTERIE RADIALIS A ARTERIE FEMORALIS

KANYLACE ARTERIE RADIALIS ZA PŘÍMÉ ULTRAZVUKOVÉ KONTROLY A DEKANYLACE ARTÉRIÍ

ZAJIŠTĚNÍ PRŮCHODNOSTI DÝCHACÍCH CEST

KATETRIZACE MOČOVÉHO MĚCHÝŘE MUŽE, INTERMITENTNÍ KATETRIZACE

PSYCHOTERAPEUTICKÉ KONSULTACE

Absolvováním certifikovaného kurzu získává všeobecná sestra, dětská sestra, porodní asistentka nebo zdravotnický záchranář, kteří mají odbornou, popř. specializovanou způsobilost, tzv. zvláštní odbornou způsobilost pro výkon úzce vymezených zdravotnických činností, které přesahují rámec základní odborné, popř. specializované způsobilosti a které prohlubují získanou odbornou, popř. specializovanou způsobilost. V případě zdravotnického pracovníka s odbornou způsobilostí je tak zdravotnický pracovník i bez získání specializované způsobilosti v příslušném oboru specializačního vzdělávání, oprávněn vykonávat jednotlivé činnosti zdravotnického pracovníka se specializovanou způsobilostí, ke kterým získal zvláštní odbornou způsobilost absolvováním certifikovaného kurzu.

Právě shora uvedené příklady zaměření (činností) certifikovaných kurzů odpovídají činnostem, které jinak provádí lékař po absolvování základního kmene a jejichž výkon po získání zvláštní odborné způsobilosti odůvodňuje od 1. 1. 2026 zařazení nelékařského zdravotnického pracovníka do 13. platové třídy.

4.6. Vedoucí zaměstnanec

V souvislosti s výše uvedeným je nutné zmínit právní úpravu platového zařazení vedoucích zaměstnanců, které může být s účinností od 1. 1. 2026 shora uvedenými pravidly rovněž přímo dotčeno.

Vymezení vedoucích zaměstnanců je obsaženo v § 11 zákoníku práce. Vedoucími zaměstnanci jsou zaměstnanci, kteří jsou na jednotlivých stupních řízení zaměstnavatele oprávněni stanovit a ukládat podřízeným zaměstnancům pracovní úkoly, organizovat, řídit a kontrolovat jejich práci a dávat jim k tomu účelu závazné pokyny.

Podle ustanovení § 123 odst. 3 zákoníku práce zařadí zaměstnavatel vedoucího zaměstnance do platové třídy podle nejnáročnějších prací, jejichž výkon řídí nebo které sám vykonává. Z toho plyne, že pokud vedoucí zaměstnanec řídí podřízené, kteří jsou zařazeni do vyšších platových tříd na základě výkonu své nejnáročnější práce, musí být i tento vedoucí zaměstnanec zařazen minimálně do stejné platové třídy, jako jeho podřízení. Samotný výkon vedoucí funkce neovlivňuje zařazení do platové třídy, ale je zohledněn v příplatku za vedení.

Zohlednění řídicí náročnosti se tedy neřeší diferenciací platových tříd, ale zásadně se v platovém systému oceňuje podle § 124 zákoníku práce příplatkem za vedení. Příplatek za vedení přísluší vedoucímu zaměstnanci podle stupně řízení a náročnosti řídicí práce. Oproti zaměstnancům, jejichž práce není spojena s řídicí náročností, zákoník práce stanoví v § 124 odst. 3 pro vedoucí zaměstnance v jednotlivých stupních řízení rozpětí výše příplatku v % z platového tarifu nejvyššího platového stupně v platové třídě, do které je vedoucí zaměstnanec zařazen. V rámci příslušného rozpětí zaměstnavatel určí konkrétní výši příplatku za vedení a uvede ji v platovém výměru (viz § 136 zákoníku práce). O organizační strukturu a jednotlivých úrovních řízení taktéž rozhoduje zaměstnavatel.

5. Závěr

Zařazení prací vybraných nelékařských zdravotnických pracovníků do 13. platové třídy je podmíněno výkonem diagnostické nebo léčebné péče, kterou jinak podle zákona o zdravotních službách provádí lékař s odbornou způsobilostí a s certifikátem o absolvování základního kmene, a který od vybraných nelékařských zdravotnických povolání vyžaduje specializovanou nebo zvláštní odbornou způsobilost. Do této platové třídy tedy nespadají práce nelékařských zdravotnických pracovníků vykonávajících pouze činnosti v rozsahu odborné způsobilosti. Příklady uvedené výše dokládají průnik v rozsahu kompetencí mezi jednotlivými povoláními nelékařských zdravotnických pracovníků a lékařů po základních kmenech, které odůvodňují zařazení prací nelékařského zdravotnického pracovníka do 13. platové třídy.

V Praze 23. 12. 2025

Mgr. Dana Roučková

Vrchní ředitelka sekce legislativy Ministerstvo práce a sociálních věcí

Mgr. Alice Strnadová

Hlavní sestra ČR, Ředitelka odboru ošetrovatelství a nelékařských povolání Ministerstvo zdravotnictví

Bc. Dagmar Žitníková

Předsedkyně Odborový svaz zdravotnictví a sociální péče ČR